

אבדק"ק נירהאד והגלילות

התזמורת פצחה בשירת "ימים" עליזה, והקהל, שבא לחגוג את נישואי בתו של העסקן ר' בנימין קורדובירו עב"ג יצ"ו, קם על רגליו. אל האולם המפואר "פלח הלימון" נכנס האדמו"ר מקופלא שהעסקן עומד אתו בקשר, ושרשרת חיה של בחורים משולהבים התקדמה יחד אתו אל עבר ה"מזרח". הקהל עמד בסבלנות עד שהאדמו"ר התיישב על מקומו, אבל פייביש פייגנברגר נשאר לעמוד, מהורהר. "הוא הרי צעיר ממני בשנה, כלומר: בן 38 בסך הכל" חשב בעוגמה "יחד למדנו בישיבת 'שואגים בתורה'. נכון שהוא הצטיין בהתמדה ובמידות טובות, אבל גם אני לא הייתי 'קטלא קניא'..."

הוא התיישב בכבדות, משפשף את צלעותיו הכואבות ממהלומת מרפק שחטף מאחד ממפלסי הדרך לרבי. המכה פגעה בדיוק במקום בו הרגיש, לפני קרוב ל 20 שנה, את צביטת הקנאה כאשר נלקח הבה"ח

בעריש גולדנפיש להיות חתנו של האדמו"ר מקופלא ובכך הועד לרשת את המשרה הרמה בבוא הזמן. בליבו של פייביש שבה והתעוררה, במלוא העוצמה, אותה ערגה ישנה...

בכתתו של פייביש'ל ב'חיידר' היו שני 'בנש"קים' והוא לא הפסיק לקנא בהם. נחמה מסוימת הייתה עבורו הידיעה, שסבו היה שוחט דמתא בעיירה נירהאד שבהונגריה, ולפעמים היה יושב בראש המסובים בסעודה שלישית בבית הכנסת. בנו, אביו של פייביש, היה אמנם אדם פשוט, שהקים את חברת ניר-עד בע"מ לשיווק תוצרת חקלאית, אבל תמיד העריך את מוצאו המכובד, ועד יום פטירתו שמר בשקית ניילון את חלף השחיטה ואת כובע הקטיפה הרחב ששימשו את אביו.

בלילה התהפך פייביש על משכבו, והחזיון שאותו ראה בעיני רוחו פעמים כה רבות, נגלה אליו שוב, בהיר מתמיד.

הוא יושב על כסא גבוה לפני שולחן גדול. לפניו אלפי חסידים המסתכלים בו בשקיקה. מעל ראשו תלוי כתר זהב גדול ושלושה משב"קים גברתנים ניצבים מאחוריו. לפתע מניחים לפניו מגש עם קוגל שלם מעלה אדים. הוא יושב במנוחה אבל הריח המתקתק מטריף את דעתו והוא לא מצליח להתאפק. לעיני החסידים המשתאים הוא מתכופף פתאום למגש ונועץ את שיניו בקוגל אבל לא מצליח לנגוס בקרום הקשה. בשלב זה הוא מתעורר ומגלה שהוא נושך את כריתו בחוזקה.

הפעם היה סופו של החזיון שונה: הוא התאפק ובלע את רוקו עד שהמשב"ק חתך את הקוגל והניח לפניו נתח הגון בצלחת. או אז נטל את המזלג, נעץ אותו בתנועה מעודנת בחתיכה העסיסית, הרים 2-3 אטריות והכניסם באיטיות לתוך פיו - - -

פייביש התעורר באנחת רווחה: "זה סימן שהצלחתי לעקור מקרבי את שורש הרע, הגיעה העת לעזור לאחרים".

כבר לפני שנים, אחרי נישואיו בשעטומ"צ עם בת למשפחה מיוחסת, החל להרגיש את גודל האחריות הרובצת על כתפו. הוא חש כי המוני יהודים מסתובבים כצאן בלי רועה וזקוקים למנהיג בעל שיעור קומה, ולכן התחיל ללבוש 'ריפס', ולעטות את הטלית עם ה'עטרה' גם בימות החול. עם פשוטי העם השתדל לא לשוחח בכלל, אם כי כשפנו אליו התייחס לכל חסיד פוטנציאלי בחביבות קרירה.

בשהותו במקום ציבורי הוא מודע היטב למבטי ההערכה המופנים אליו מכל הכיוונים, אבל הוא מתעלם מהם בענווה. יחד עם זאת, משום 'כבוד בית אבא' הוא דואג שנוכחותו תהיה מורגשת, ולפעמים הוא עושה איזו תנועה פתאומית או מסתכל בריכוז לכיוון מסוים כדי למקד את תשומת לב ההמון. בבית הכנסת הוא תופס שני מקומות כדי שלא יתחככו בו חלילה אנשים בזויים וחסרי שם. כשהוא שולף את קופסת הטבק המוכספת כדי לרחרח בה, תמיד יכבד קודם יהודי הדור פנים שיושב לידו, אבל מהחצופים המשרבבים בחמדה אגודל ואצבע צמודים הוא יתעלם כאילו היו טבק פורח.

הוא סולד ממקומות צפופים אבל כשיש צורך הוא מפלס דרך באיטיות ובבטחה בעזרת מבטו המרוכז ומשקלו הכבד. בשעת הדחק הוא גם ישמיע 'נו' תקיף ושקט. אם מישהו דוחף אותו הוא מקפיד נוראות, אך החיוך הצנוע לא מש מעל פניו גם כשחמתו בוערת עד להשחית על הדוחף וצאצאי צאצאיו עד סוף הדורות. אחר כך הוא נושא תפילה שהלה לא יינזק חלילה, ותפילתו נענית מיד.

כשהוא נאלץ להמתין בבית כנסת, הוא פותח גמרא יבמות או ספר 'קצות החושן' דווקא, ומעיין במצח קמוט. אם יש באזור איזה רב, ראש ישיבה או משגיח, הוא ייגש אליו בחיוך צופן סוד של עמית למקצוע, יציג את עצמו בקצרה וישאל שאלה הלכתיות או 'פשט' במדרש. לפני כל אירוע אליו הוא מוזמן הוא מכין דרשה. אבל אם במקרה מכבדים אותו לדבר (וזה קרה! בברית שערך בן דודו לפני שנתיים וחודש) הוא יתנצל, תוך כדי שכפות ידיו מלטפות זו את זו, שלא הכין, אך מיד יישא את משאו הבנוי לתלפיות ומשקף ידע תורני מקיף.

בביתו פנימה הקפיד פייביש להשתמש במוצרים משובחים: יינות יוקרתיים ביגוד מעולה, וסבונים מובחרים כדי לסוך את בשרו המעודן. גם את ילדיו חינך לנימוסין נאים והחדיר בהם את הידיעה כי לא ילדים פשוטים הם ועליהם להתנהג בהתאם. "להיות יחסן" נהג להסביר להם, "זו אינה סיבה לגאווה. להיפך. ילד מיוחס צריך להיות טוב יותר כדי שלא לבייש את אבותיו הקדושים".

כעת, אחרי שנכווה מחופתו של חברו, גמלה בליבו ההחלטה להתגלות ולהנהיג את ישראל, ולאחר התבוננות מעמיקה החליט שבשלב ראשון נדרשים לו שלושה דברים: גבאי, בית כנסת ומכונת עץ נהג. הוא ערך גם רשימה של מצרכים דחופים: 6 זוגות גרביים לבנים, 'עטרה' ארוכה לאמצע הטלית, וקפוט עם צווארון קטיפה, "הכי צר שיש" הוא אמר למוכר בענווה. שכנו מוישה לייזר, אדם גדל-גוף שלא בורך בחכמה יתירה, נראה בעיניו מתאים מאד לשמש כגבאי. הוא הציע לממן לו לימוד נהיגה, בתנאי שישמש אחר כך כנהג שלו ושל הרבנית תליט"א, והלה קפץ על המציאה. את בית הכנסת הקטן ששכר הוא צייד בפינת קפה ועוגיות. הזמין כסא וסטנדר רבניים, וגם שלט האומר "ביהכ"נ דחסידי נירההאד ע"ש כ"ק

מרן אדמו"ר זצוקלה"ה". תנועת המתפללים הייתה דלה מהצפוי, למרות שהקפיד לקדם כל אחד בברכת 'שולם עליכם' לבבית. רוב תושבי האזור העדיפו את בית הכנסת השוקק שברחוב המקביל. אך הקפה והעוגיות משכו בכל זאת אי אלו מבוגרים ובחורים, ובדרך כלל היה מתאסף מנין מתפללים בסביבות השעה 9 בבוקר.

את עינו של הרבי צדה דמותו של בחור כבן 15 שנכנס מפעם לפעם להתפלל בבית הכנסת. נדמה היה לו כי הבחור זקוק להדרכה אינטנסיבית בעבודת ה', ועתיד הוא להיות לחסיד מפואר. בשיחה שניהל איתו התברר ששמו אביתר, יתום מאב, ולומד בישיבה באזור. אחר כבוד הוזמן הנער הנרגש לסעודת ליל שבת, ופייש יכול היה לבשר בביתו בקול מתרונן "השבת נעשה טיש, יש חסידים!" באותה שבת אכל אביתר כמויות עצומות של שירים. מעולם לא הרגיש את עצמו שבע כל כך.

לפי מסורות עתיקות החל הרבי לחדש את מנהגי ק"ק נירהאד. כוונות מיוחדות השקיע במנהג זריקת התפוחים שאותו קיים בכל מוצאי יו"ט. הוא היה נוטל תפוח אדום מתוך הסלסילה המלאה שהניח לידו הגבאי, עוצם את עיניו ומיידה אותו בעוצמה תוך שהוא לוחש "תפוחין קדישין, תפוחין קדישין". אביתר מנחש מראש את הכיוון, מדלג בזריזות על ספסלים ושולחנות, ומספיק לתפוס את רוב התפוחים. לפעמים הוא נכשל: התפוח פוגע בבטנו או בראשו ומפיו נפלטת צעקת כאב. אחרי הטיש הוא צועד לביתו מאושר, בידו שקית מלאה תפוחים שמהם תעשה אמו קומפוט טעים.

קרה פעם שמוישה לייזר שכח לקנות תפוחים, והביא מביתו חבילת אגוזי מלך כתחליף. אחרי הטיש נראו על פניו של אביתר כמה חבורות כחלחלות.

"חייל נפצע לפעמים בקרב," אמר לו אז הרבי, "אבל הוא לא נוטש את המערכה".

הצלחנו לתפוס את מוישה לייזר, המשב"ק המסור, לשיחה קצרה, בשעה שהאדמו"ר הסתגר בחדרו לסעודה. "לפי כמות האוכל שהכנסתי, יש לנו לפחות חצי שעה" אמר הגבאי הנאמן, "אבל לפני שאנו מתחילים, חשוב שתדע כי המנהיג שליט"א לא מרשה בשיחות אישיות לקרוא לו רבי או אדמו"ר. הוא אומר שהוא בסך הכל אחד מהמנהיגים של עם ישראל. מרגלא בפומיה בשם סבו הקדוש: היום, כל עכברוש - אחשורוש"

ש. מדוע אתם כותבים את שם החסידות 'נירההאד', כשהאות ה' מופיעה פעמיים?

ת. ובכן, בהונגריה ה' הראשונה מבטאת שאיפת אוויר פנימה, והשנייה - פליטת אוויר החוצה.

ש. כמו שיהוק?

ת. בדיוק. אגב, המנהיג שליט"א עצמו מקפיד לבטא את השם בצורה תקנית, ודורש גם ממני ומאביתר לבטא זאת כך.

ש. ספר לקוראים קצת על הליכותיו של הרבי.

ת. (לאחר הרהור קל) אי אפשר להקיף הכל, אבל נראה לי שהענווה היא התכונה הבולטת ביותר שזכינו לראות אצלו שיחיה. מופתים מתגלגלים פה מתחת לספסלים (מסתכל על הרצפה ורואה כוסות חד פעמיות וממחטות נייר משומשות) אבל הוא שיחיה אומר תמיד, כי אינו מבין מדוע הקב"ה בחר דווקא בו כדי להנהיג. עד כדי כך.

אתן לך דוגמא קטנה: אף פעם לא הצלחתי לתפוס אותו שיחיה באמצע

לימוד. הוא נוהג, כמו שמספרים על כמה צדיקים, להסתיר את הספר בעיתון. גם כשאני נכנס לחדרו בפתאומיות, אני רואה את העיתון פרוס לפניו והוא עושה את עצמו שיחיה כאילו קורא בו. ודאי הרגיש ברוח קדשו שאני עומד להיכנס. במשך הזמן עלתה בדעתי ההשערה, שגמרא או שולחן ערוך הוא מכסה בעיתון יומי, ואילו עיתון קטן, מסתיר תחתיו ספר קבלה.

ש. האם זכור לך איזשהו סיפור מסתורי ומרתק מבית הרבי?

ת. (מהסס) כן... היה מקרה נפלא שמעלה בי צמרמורת כשאני נזכר בו:

נכנסתי פעם לחדרו, ידעתי בוודאות שהוא שיחיה אמור להיות שם והחדר היה ריק! כובעו של הרבי היה מונח על הכסא ושמעתי מתוכו נקישות. הרמתי בזהירות את הכובע ומצאתי תחתיו... צפרדע ירקרקה שהסתכלה בי במבט חודר. עוד אני מהרהר והצפרדע זינקת אל אדן החלון, השמיעה

קרקור, ואחרי רגע קפצה החוצה ונעלמה. הנחתי את הכובע על הכסא וברחתי החוצה בבהלה. רבע שעה אחר כך, אזרתי עוז ופתחתי שוב את הדלת בזהירות. ומה אני רואה? הרבי שיחיה יושב על כסאו ומעיין בעיתון כרגיל, הכובע על ראשו, ופיאותיו וזקנו נוטפים מים כאילו יצא זה עתה מן הטבילה.

עד היום אין לי הסבר למה שקרה שם - - -

הראיון נקטע כאשר נשמע מכיוון חדרו של הרבי קול נקישת אצבע צרדה. מוישה לייזר התרומם בזריזות, הידק את אבנטו, החליק את זקנו ונכנס ביראה אל החדר. אחרי דקה הוא יצא כשידיו נושאות מגש עמוס בצלחות בגדלים שונים, ובעצמות שניתן להרכיב מהן שלד שלם של תרנגולת. "דבר אחד ברור", הוא מודיע תוך כדי עבודת הקודש, "מה שתראה כאן, לא תראה באף מקום אחר. אין כמו נירההאד!"